DALYKO (MODULIO) APRAŠAS

Dalyko (modulio) pavadinimas lietuvių kalba	Dalyko (modulio) pavadinimas anglų kalba	Kodas
ATSAKINGO VERSLO PRADŽIA	**STARTING RESPONSIBLE BUSINESS**	

Anotacija
Ką pirmiausia reikia žinoti, jei norite pradėti savo verslą? Kokios pareigos kyla prieš Jūsų klientus, darbuotojus, valstybę ir apskritai išorinę aplinką? Kokį verslo modelį geriausia pasirinkti? Tai yra klausimai, į kuriuos šiuo tarpdisciplininiu moduliu siekiama atsakyti pasitelkiant ekonomikos, vadybos, civilinės ir mokesčių teisės perspektyvas. Sistemingai atrinkta vadybos, teisės, finansų, ekonomikos teorinė ir praktinė šio modulio informacija įgalina pradedantį verslininką sukurti atsakingą ir efektyvų verslą, o studijos padės suprasti, kaip tai padaryti.

Dėstytojas (-ai)	Padalinys (-iai)
Koordinuojantis: doc. dr. Martynas Endrijaitis **Kitas (-i):** doc. dr. Asta Fominienė, vyr. lekt. dr. Edvinas Bakanauskas	Vilniaus universitetas, Teisės fakultetas, Viešosios teisės katedra, 405 kab.; Saulėtekio al. 9, I rūmai, LT-10222, Vilnius; tel. (85)2366175; e. p. vtkatedra@tf.vu.lt Vilniaus universitetas, Ekonomikos ir ir verslo administravimo fakultetas, Verslo katedra, 502 kab.; Saulėtekio al. 9, II rūmai, LT-10222, Vilnius; tel. (85)2366152; e. p. verslo.katedra@evaf.vu.lt

Studijų pakopa	Dalyko (modulio) tipas
Pirmoji	Pasirenkamasis

Įgyvendinimo forma	Vykdymo laikotarpis	Vykdymo kalba (-os)
Auditorinė	Pavasario ir rudens semestrai	Lietuvių

Reikalavimai studijuojančiajam	
Išankstiniai reikalavimai: anglų kalbos įgūdžiai (skaityti, ne žemesnis kaip B2 lygis pagal Bendruosius Europos kalbų metmenis)	**Gretutiniai reikalavimai (jei yra):** nėra

Dalyko (modulio) apimtis kreditais	Visas studento darbo krūvis	Kontaktinio darbo valandos	Savarankiško darbo valandos
5	130	48	82

Dalyko (modulio) tikslas: studijų programos ugdomos kompetencijos		
Modulio tikslas yra skatinti užsiimti verslu: ugdyti studentų kompetencijas, įgalinančias sumaniai pasirinkti smulkaus ir vidutinio verslo modelį dinamiškai besikeičiančioje aplinkoje, žinoti pagrindinius apmokestinimo principus ir ugdyti mokesčių sąmoningumą bei ugdyti suvokimą apie siekio maksimizuoti pelną ir socialinių tikslų dermę šiuolaikiniame versle, ugdyti sąžiningo verslininko pasaulėžiūrą bei prie visuomenės vystymosi prisidedančio atsakingo verslo kultūrą.		
Dalyko (modulio) studijų siekiniai	**Studijų metodai**	**Vertinimo metodai**
- Gebės apibūdinti įvairialypę kuriamo verslo vertę bei sąžiningo ir atsakingo verslininko vaidmenį šiandienėje visuomenėje bei apmokestinimo principus.	Sisteminis ir probleminis dėstymas, demonstravimas, aktyvaus mokymo(-si) metodai (atvejo analizė, grupinė diskusija, situacijų modeliavimas), tiriamieji metodai (informacijos paieška ir analizė, praktinių situacijų sprendimas, projekto rengimas).	Aktyvumas paskaitų ir seminarų metu, testai, egzaminas (projektas)
- Gebės išskirti ir apibūdinti skirtingus smulkaus ir vidutinio verslo modelius ir jų pritaikymą socialinius visuomenės poreikius atliepiančioje aplinkoje bei juos analizuoti lyginant su tradiciniais verslo modeliais.	Aktyvaus mokymo(-si) metodai (atvejo analizė, grupinė diskusija, minčių lietus, situacijų modeliavimas, kontraversija), tiriamieji metodai (informacijos paieška ir analizė, praktinių situacijų sprendimas, projekto rengimas ir pristatymas).	

- Gebės pasirinkti konkretų verslo modelį, kuriant smulkų ir vidutinį verslą, verslo rizikos valdymo būdus ir apskaičiuoti pagrindinius mokesčius.		
- Gebės bendradarbiauti grupėje, pasirinkdami konkretų verslo modelį kuriant verslą ir įvertindami pagrindinių mokesčių apskaičiavimą.	Projekto rengimas ir pristatymas.	
- Gebės komunikuoti ir pateikti informaciją žodžiu ir raštu pristatydami verslo idėją, pagrindinius apmokestinimo principus bei argumentuotai pateikti savo poziciją.		
- Gebės savarankiškai rinkti, sisteminti ir analizuoti informaciją siekiant įvertinti apmokestinimo principus bei pasirengti verslo idėjos realizavimui smulkiame ir vidutiniame versle, užtikrinančiame sinergiją tarp verslo ir bendrųjų visuomenės poreikių.	Tiriamieji metodai (informacijos paieška ir analizė, projekto rengimas ir pristatymas).	

Temos	**Kontaktinio darbo valandos**							**Savarankiškų studijų laikas ir užduotys**	
	Paskaitos	Konsultacijos	Seminarai	Pratybos	Laboratoriniai	Praktika	**Visas kontaktinis darbas**	**Savarankiškas darbas**	**Užduotys**
1. Nuo ko pradėti verslą: ar tikrai būtina „išrasti dviratį“? Verslininko ir verslo modelių samprata. Sumanaus smulkaus ir vidutinio verslo modelio paieška: verslas, kuriantis ekonominę ir socialinę vertę inovatyviai - žiedinė ekonomika, dalinimosi ekonomika, dirbtinis intelektas (robotizacija), Pramonės 4.0 iššūkiai verslui. (doc. dr. A. Fominienė)	4		2				**6**	**8**	Literatūros studijavimas (Kathan, W. *et. al*. (2016), Skorupskaitė & Junevičius (2017), Zaleckaitė & Žilinskas (2015)), pasiruošimas situacijų modeliavimui, praktinių situacijų sprendimui paskaitų ir seminarų metu, pasiruošimas testui iš 1-2 temos, projekto rengimas. *Rekomenduojama savarankiškam skaitymui*: Kinderis (2012), p. 17-27.
2. Ar verslas gali būti nerizikingas? Verslo aplinkos vertinimas, konkurencinių pranašumų identifikavimas naudojant SSGG analizę, verslo drobulės įrankius. (doc. dr. A. Fominienė)	2		4				**6**	**8**	Literatūros studijavimas (Kučinskienė, *et. al*. (2012), p. 12-39), pasiruošimas situacijų modeliavimui, praktinių situacijų sprendimui paskaitų ir seminarų metu, pasiruošimas testui iš 1-2 tema, projekto rengimas. *Rekomenduojama savarankiškam skaitymui*: Korsakienė & Grybaitė (2012), p. 25-52.
3. Kaip riboti verslo riziką? Laisvė užsiimti verslu. Bendrovės požymiai. Ekonominės veiklos teisinės formos ir jų pasirinkimo kriterijai. (part. doc. Gintautas Bartkus, doc. dr. M. Endrijaitis)	4		1				**5**	**8**	Literatūros studijavimas (Kiršienė et al (2004), p. 208 - 227), pasiruošimas situacijų modeliavimui, praktinių situacijų sprendimui paskaitų ir seminarų metu, pasiruošimas testui iš 3-4 temos, projekto rengimas. *Rekomenduojama savarankiškam darbui:*

									https://eimin.lrv.lt/lt/veiklos-sritys/verslo-aplinka/imoniu-teise https://kc.inovacijuagentura.lt Enron: The Smartest Guys in the Room https://www.imdb.com/title/tt1016268/
4. Koks verslo tikslas? Verslo tikslai ir etinės teorijos. Interesų turėtojų teorija. Pelno maksimizavimo teorija. Rinkos ir viešosios nuomonės įtaka. Bendrovės socialinė atsakomybė ir tvarumas. Bendrovių valdysena. (part. doc. Gintautas Bartkus)	1		1				**2**	**6**	Literatūros studijavimas (Abramavičius, Mikelėnas (1999), p. 259 – 261), Friedman (1970), Liang, Renneboog (2020) pavyzdžių analizė, pasiruošimas praktinių situacijų sprendimui paskaitų ir seminarų metu, pasiruošimas testui iš 3 ir 4 temos, projekto rengimas. *Rekomenduojama savarankiškam darbui*: https://www.linkedin.com/feed/update/urn:li:ugcPost:6853778786354282496?updateEntityUrn=urn%3Ali%3Afs_updateV2%3A%28urn%3Ali%3AugcPost%3A6853778786354282496%2CFEED_DETAIL%2CEMPTY%2CDEFAULT%2Cfalse%29
5. Ar galima verslu pasitikėti? Verslo priežiūra ir licencijavimas: geras ir blogas „policininkas“? Teisinio reguliavimo ribos. Geresnis reglamentavimas. Administracinės naštos mažinimas. Bendrovių valdysena ir etikos kodeksai. (doc. dr. M. Endrijaitis)	3		1				**4**	**10**	Verslo priežiūros gerosios praktikos pavyzdžių analizė, pasiruošimas atvejo analizei, pasiruošimas praktinių situacijų sprendimui paskaitų ir seminarų metu, pasiruošimas testui iš 5-6 temos, projekto rengimas. *Rekomenduojama savarankiškam darbu:* *i*https://eimin.lrv.lt/lt/veiklos-sritys/verslo-aplinka The Corporation https://www.imdb.com/title/tt0379225/
6. Kodėl savo pinigais reikia dalintis su valstybe ir kaip atrodo valstybei mokamų pinigų „kraujotakos sistema“? Atsakingas požiūris į mokesčius: mokesčių samprata, Lietuvos mokesčių sistema, tiesioginis, netiesioginis apmokestinimas, esminiai mokesčio elementai, apmokestinimo principai, tvarka ir reikšmė verslui ir valstybei. Sumanus ir atsakingas verslininkas kaip mokesčių mokėtojas: mokesčių planavimo ir mokesčių vengimo, slėpimo atskyrimas. Mokesčių lengvatos, skatinant verslo socialines iniciatyvas. Praktiniai apmokestinimo pavyzdžiai, aktualiausi pradedantiems verslą, mokestinių ginčų ir mokesčių	4		1				**5**	**10**	Literatūros studijavimas (Endrijaitis & Sudavičius (2020), p. 15 – 90); pasiruošimas situacijų modeliavimui, praktinių situacijų sprendimui paskaitų ir seminarų metu, pasiruošimas atvejo analizei, pasiruošimas testui iš 5-6 temos, projekto rengimas.

administratoriaus praktikos pavyzdžių apžvalga (doc. dr. M. Endrijaitis)									
7. Kaip paruošti verslą išorės investicijoms ir pardavimui? Verslo plėtros būdai. Tvarumas ir jo reikšmė verslo plėtrai. Verslo (imonių) įsigijimo būdai. Strateginis ir finansinis partneris. Pardavėjo pareiga atskleisti ir pirkėjo pareiga patikrinti įmonę. Sąlygos įmonės sandoriui sudaryti ar užbaigti. Užsienio investicijos ir kultūriniai skirtumai. (dokt. Jurgis Bartkus)	2		1				**3**	**8**	Pasiruošimas situacijų modeliavimui, praktinių situacijų sprendimui paskaitų ir seminarų metu, pasiruošimas atvejo analizei, projekto rengimas. *Rekomenduojama savarankiškam darbui*: https://nasdaqbaltic.com/lt/ *https://www.statista.com/topics/3339/mergers-and-acquisitions-in-europe/#topicHeader__wrapper*
8. Kaip verslai gali spręsti socialines problemas? Verslo indėlis inovatyviai sprendžiant socialines problemas. Socialinio verslo, socialinių įmonių, įmonių socialinės atsakomybės panašumai ir skirtumai. Socialinio verslo samprata, pagrindiniai principai, tipai, kuriama ekonominė ir socialinė vertė. (doc. dr. A. Fominienė)	4		4				**8**	**10**	Literatūros studijavimas (Melnikas, *et. al*. (2017), p. 14-20, 75-106, 110-201, 221-256); socialinio verslo gerosios praktikos pavyzdžių analizė, pasiruošimas socialinio verslo atvejo analizei, pasiruošimas testui iš 8 temos, projekto rengimas. *Rekomenduojama savarankiškam skaitymui*: Dzemyda & Šalkauskas (2013), p. 35-42.
Projektas (doc. dr. M. Endrijaitis, doc. dr. A. Fominienė, part. doc. Gintautas Bartkus, dokt. Jurgis Bartkus).			9				**9**	**14**	Projekto rengimas ir pristatymas
Iš viso	**24**		**24**				**48**	**82**	

Vertinimo strategija	**Svoris proc.**	**Atsiskaitymo laikas**	**Vertinimo kriterijai**
Testai (privalomi)	40	Semestro metu	Maksimaliai 4 balai: 4 metu (atviro ir (ar) uždaro tipo klausimai; skirtingo lygio nuo žinių patikrinimo iki analitinio vertinimo pagal kiekvieną iš temų) (t. y. 1 testas iš 1 ir 2 temų, 1 testas iš 3 ir 4 temos, 1 testas iš 5 ir 6 temos, ir 1 testas iš 8 temos), kiekvienas testas vertinamas 10 balų sistemoje. Testą raštu sudaro 10 klausimų, kiekvienas teisingas atsakymas vertinamas po 1 balą. Išvedamas bendras visų 4 testų vertinimo aritmetinis vidurkis; gautas rezultatas perskaičiuojamas į 40 proc. vertinimo balą.
Egzaminas (projektas) (privalomas)	60	Semestro pabaiga	Maksimaliai 6 balai: grupinis (iki 3 studentų) projektas raštu ir jo pristatymas žodžiu, vertinamas 10 balų sistemoje. Įvertinimas perskaičiuojamas į 60 proc. vertinimo balą. Projektas skirtas atsakingo verslo idėjos, tinkamos smulkiam ir vidutiniam verslui, pasirenkant mažosios bendrijos arba uždarosios akcinės bendrovės teisinę formą, realizavimo planui. Sudedamosios: verslo idėjos identifikavimas (be kita ko verslo modelio pasirinkimas), jos inovatyvus pritaikymas socialinius visuomenės poreikius atliepiančioje aplinkoje, socialinės ir ekonominės kuriamos vertės išskyrimas, įmonės savininko ir vadovo vaidmenų, socialiai atsakingai valdant įmonę, modeliavimas, verslo aplinkos ir išteklių sėkmingai verslo idėjai įgyvendinti įvertinimas, susijusios mokestinės aplinkos įvertinimas. Vertinami šie aspektai: a) idėja – verslo atliepimo į atsakingo verslo bei socialines iniciatyvas inovatyviai identifikavimas;

			b) analizė, apibendrinimai ir išvados – situacijai kūrybiškai pritaikyta analizė, paremta tinkamai pasirinktais šaltiniais, kritinis, analitinis ir savarankiškas informacijos interpretavimas, pagrįstos išvados; c) darbo struktūra ir apimtis – atitinka tokio pobūdžio darbams keliamus struktūros ir apimties reikalavimas, naudojama tinkama idėjos pristatymo raštu forma ir kalba; d) darbo pristatymas – grupinis pristatymas, glaustas ir koncentruotas kalbėjimas, vaizdinės priemonės informatyvios ir tinkamos kokybės, mintys reiškiamos sklandžiai, argumentuotai atsakoma į papildomus klausimus;
Darbas paskaitų ir seminarų metu (seminarai bus organizuojami grupėmis, kurias sudaro 20-25 studentai)		Semestro metu	Papildomi maksimaliai 2 balai (t. y. iš 1, 2 ir 6 temų – maksimaliai 1 balas, iš 3 ir 4 temų maksimaliai 0,5 balo, iš 5 temos 0,5 balo; bendras rezultatas susumuojamas ir sudaro maksimaliai 2 balus): vertinamas studentų rezultatyvumas ir konstruktyvumas diskusijų metu užsiėmimuose, visapusiškas praktinių situacijų įvertinimas ir kūrybiški jų sprendimo būdai, situacijų modeliavimo išradingumas, savarankiška informacijos paieška, išsamus ir apibendrintas jos pateikimas.

Autorius	**Leidimo metai**	**Pavadinimas**	**Periodinio leidinio Nr. ar leidinio tomas**	**Leidimo vieta ir leidykla ar internetinė nuoroda**
Privalomoji literatūra				
1. ABRAMAVIČIUS, A.; MIKELĖNAS, V.	1999	Įmonių vadovų teisinė atsakomybė	2-asis leidimas	Vilnius: VĮ Teisinės informacijos centras
2. FRIEDMAN, M.	1970	The Social Responsibility of Business Is to Increase Its Profits		The New York Times, September 13, 1970
3. KIRŠIENĖ J., et al.	2004	Civilinė teisė. Bendroji dalis. I tomas		Vilnius: Lietuvos teisės universitetas
4. KUČINSKIENĖ, M., ŽIOGELYTĖ, L., JATULIAVIČIENĖ, G.	2012	Verslo strategija: atvejo analizė		Vilnius: Vilniaus universiteto leidykla
5. LIANG H., RENNEBOOG L.	2020	Corporate Social Responsibility and Sustainable Finance: A Review of the Literature		ECGI, Finance Working Papaer No 701/2020, September 2020
6. SUDAVIČIUS, B., ENDRIJAITIS, M.	2020	Viešųjų finansų teisė		Vilnius: Vilniaus universiteto leidykla
7. MELNIKAS, B., *et. al.*	2017	Socialinis verslas: sistematika ir mechanizmai		Vilniaus Gedimino technikos universitetas. Vilnius: Technika
8. SKORUPSKAITĖ, K.; JUNEVIČIUS, A.	2017	Atliekų tvarkymo politikos formavimas Lietuvoje taikant žiedinės ekonomikos modelį	Viešoji politika ir administravimas 2017, t. 16, nr. 1, p. 91-107	https://repository.mruni.eu/bitstream/handle/007/14682/4597-10185-1-SM.pdf?sequence=1&isAllowed=y
9. ZALECKAITĖ, L.; ŽILINSKAS, R.	2015	Daiktų interneto technologijos taikymo versle nauda ir rizika	Informacijos mokslai, nr. 72, p. 102-117	https://doi.org/10.15388/Im.2015.72.9223
Papildoma literatūra				
10. BAINBRIDGE, S. M.; HENDERSON, M. T.	2016	Limited liability: a legal and economic analysis		Cheltenham, UK ; Northampton, MA, USA : Edward Elgar Publishing
11. DZEMYDA, I., ŠALKAUSKAS, Š.	2013	Socialinio verslo modelio koncepcijos formavimas: pagrįstosios teorijos taikymas	Vadyba Journal of Management, t. 22, nr.1, p. 37-42	
12. KINDERIS, R.	2012	Verslo modeliai – jų semantinė raiška ir struktūra	Ekonomika ir vadyba: aktualijos ir perspektyvos, 1 (25), p. 17-27	

13.	KORSAKIENĖ, R., GRYBAITĖ, V.	2012	Strateginis organizacijų valdymas		Vilnius: Ciklonas
14.	MIKALONIENĖ, L. *et. al*.	2017	Įmonių teisinių formų konvergencija ir divergencija: ar Lietuvos teisinis reglamentavimas yra patrauklus tarptautiniame kontekste?		Vilnius: Vilniaus universiteto leidykla
15.	SPIESSHOFER, B. (*planuojama įsigyti*)	2018	Responsible enterprise: the emergence of a global economic order		München: C.H. Beck